

POSTANOWIENIE

30 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 30 lipca 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku E. G.

z udziałem M. P. i G. D.

o rozgraniczenie,

na skutek skargi kasacyjnej E. G.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Krośnie

z 18 lipca 2024 r., I Ca 270/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

M.L.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawcy E. G. od postanowienia Sądu Okręgowego w Krośnie z 18 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych

funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Przez istotne zagadnienie prawne należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć jednocześnie charakter uniwersalny, przez co należy rozumieć, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzyganiu innych podobnych spraw. Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lutego 2023 r., I USK 529/21, postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, postanowienie Sądu Najwyższego z 10 lutego 2023 r., I CSK 4691/22). Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. postanowienia SN: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z 26 września 2005 r., II PK 98/05; z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Zaś zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa, w celu uzasadnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.)

konieczne jest wykazanie, że określony przepis prawa lub zespół tych przepisów, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w judykaturze w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08 i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07).

W ocenie skarżącego przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania było zasadne „na podstawie przepisu art. 398 ze znaczką 1 § 1 kodeksu postępowania cywilnego z uwagi na konieczność ustalenia jednoznacznej wykładni przepisów która usunęłaby rozbieżności w orzecznictwie sądów. Ustalenie jednoznacznych zasad, których spełnienie warunkuje przyjęcie jednego z trzech, przewidzianych w przepisie art 153 kodeksu cywilnego kryteriów, według których należy dokonywać rozgraniczenia usunie rozbieżności w orzecznictwie.”

Skarżącego obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (zob. postanowienia SN z 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08). Powyższy obowiązek nie został jednak przez autora skargi kasacyjnej wypełniony. Nie przedstawił on bowiem adekwatnej argumentacji jurydycznej, która uzasadniałaby przyjęcie skargi do rozpoznania. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący skupił się zaś na kwestionowaniu ustaleń faktycznych poczynionych przez Sądy *meriti*, których wprost w skardze kasacyjnej kwestionować nie można (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że kryteria wskazane w art. 153 k.c. są ułożone w ścisłej hierarchii, a zatem jeżeli możliwe jest rozgraniczenie dwóch działek według stanu prawnego, to niedopuszczalne jest ich rozgraniczenie (w tym korygowanie) według spokojnego posiadania. Wykluczone jest korygowanie przebiegu granic ustalanych według stanu prawnego przez włączenie kryterium ostatniego spokojnego stanu posiadania czy kryterium wszelkich okoliczności, w tym względów celowości zarówno co do

całej granicy, jak i jej fragmentów. Również sama wątpliwość co do stanu prawnego nieruchomości nie uzasadnia jeszcze dokonania rozgraniczenia według kryterium ostatniego stanu spokojnego posiadania, nie oznacza bowiem, że stanu prawnego nie da się ustalić (zob. postanowienia SN: z 24 sierpnia 2011 r., IV CSK 596/10; z 11 grudnia 2013 r., IV CSK 180/13; z 8 września 2016 r., II CSK 836/15; z 16 października 2020 r., III CSK 48/20). Stan prawny natomiast to stan wynikający w szczególności z tytułów własności, z orzeczeń sądów i decyzji administracyjnych, a także z map ewidencyjnych (katastralnych), przedstawiających konfigurację nieruchomości gruntowych.

Istotne znaczenie mogą mieć dokumenty w postaci: map, wyrysów map, operatów geodezyjnych, wyników pomiarów geodezyjnych będących podstawą ewidencji gruntów i wpisów w księgach wieczystych. Jednakże stan prawny nieruchomości mogą kształtować także różne zdarzenia prawne, które należy oceniać na podstawie wszelkich dokumentów i innych dowodów, w tym osobowych. Artykuł 153 k.c. zapewnia sądowi swobodę co do rodzaju środków dowodowych, na podstawie których następuje odtworzenie przebiegu granicy, wiarygodność zaś i moc tych dowodów podlega swobodnej ocenie, stosownie do art. 233 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. (zob. postanowienia SN: z 21 maja 1998 r., III CKN 475/97; z 20 listopada 2014 r., V CSK 71/14; z 3 lipca 2019 r., II CSK 817/18).

Ponadto zauważenia wymaga, że przy ustaleniu granic bierze się pod uwagę nie tylko znaki, ślady graniczne, punkty dowiązania i plany, ale także i dokumenty, które mogą służyć udowodnieniu nowo powstałego stanu prawnego. W postępowaniu rozgraniczeniowym nie jest więc wyłączona możliwość ustalenia takiego stanu prawnego, który uzasadnia przebieg linii granicznych w miejscach, przez które granice przedtem nie przebiegały. Podstawą rozgraniczenia jest aktualny stan prawny, mianowicie z chwili orzekania, choćby w jego wyniku nastąpiło ustalenie dotychczas nie istniejących granic (postanowienie SN z 14 marca 1997 r., I CKN 63/96).

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

M.L.

[SOP]